

POSTANOWIENIE

Dnia 29 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie **M. P.**

skazanego z art. 197 § 1, 2 i § 3 pkt 2 k.k. w zb. z art. 200 § 1 k.k.

w zb. z art. 199 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 29 kwietnia 2026 r.,

wniosku obrońcy

w przedmiocie wyłączenia SSN Adama Rocha

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

pozostawić wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Obrońca skazanego adw. O. C. 20 stycznia 2026 r., na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., złożyła do Sądu Najwyższego wniosek o wyłączenie sędziego tego Sądu – Adama Rocha od rozpoznania kasacji w sprawie III KK 713/25. Uzasadniając wniosek obrońca powołała się na proces powołania sędziego przez Prezydenta RP na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego orzekającego w Izbie Karnej podnosząc, że w przedstawieniu jej kandydatury na ten urząd brała udział Krajowa Rada Sądownictwa w kształcie wyłonionym na podstawie ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3). Ta okoliczność, zdaniem obrońcy, przekonuje o

zasadności wniosku, które potęguje fakt sformułowania w kasacji tożsamyh zastrzeżeń pod adresem orzekających w tej sprawie sędziów Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, którzy zasiadali w składzie i brali udział w wydaniu orzeczenia, obarczonego, zdaniem tego skarżącego, bezwzględną przyczyną odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k.

Obrońca wskazał jednocześnie na uchwałę składu połączonych Izb Sądu Najwyższego (Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, w której wskazano, że nienależyta obsada w rozumieniu art. 439 § 1 k.p.k. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek należy uznać za niedopuszczalny.

Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Przepis powyższy *expressis verbis* odwołuje się do uzasadnionej konkretnymi okolicznościami wątpliwości, która musi istnieć obiektywnie i poddawać się zewnętrznej weryfikacji oraz ocenie, także przez każdą rozsądnie oceniającą i niezaangażowaną w wynik postępowania osobę. Nie oznacza to jednak, że przyczynę wyłączenia sędziego będzie stanowił każdy, niepoparty określonymi faktami, brak zaufania, czy też utrata wiary w bezstronność sędziego przez stronę, będące wynikiem jej wyłącznie subiektywnego odczucia.

Uzasadnienie twierdzenia o istnieniu wątpliwości co do bezstronności sędziego musi więc odnosić do takiego zachowania sędziego na sali rozpraw lub poza nią, z którego mogłoby wynikać, że sędzia jest w określony sposób nastawiony do uczestników postępowania lub do sprawy, co w rezultacie zagraża sprawiedliwemu rozstrzygnięciu sprawy. Chodzi tu o zachowanie sędziego odnoszące się zarówno do oceny rozpoznawanej sprawy przed wydaniem rozstrzygnięcia, jak i o wyrażanie pewnych opinii oceniających uczestników postępowania, które może świadczyć o określonym nastawieniu sędziego do

sprawy lub osób w niej uczestniczących. Nie ulega także wątpliwości, że musi zachodzić związek funkcjonalny pomiędzy podnoszonymi okolicznościami, które muszą mieć charakter rzeczywisty i obiektywny, a rozstrzygnięciem konkretnej sprawy, co oznacza, że właśnie z tych okoliczności można wnosić o tym, że istnieje uzasadniona wątpliwość co do braku bezstronności w jej rozstrzygnięciu, a więc o możliwym rozstrzygnięciu na korzyść jednej ze stron bez uzasadnionych podstaw. Uzasadniona wątpliwość co do bezstronności, w rozumieniu art. 41 § 1 k.p.k., zachodzi bowiem zawsze *in concreto*, a nie *in abstracto*.

Treść wniosku obrońcy oskarżonego nie pozwala natomiast na konstatację, że w odniesieniu do osoby SSN Adama Rocha, zaszły podstawy określone w art. 41 § 1 k.p.k., nakazujące odsunięcie go od procedowania w przedmiocie wniesionej skargi. Za podważającą bezstronność tego sędziego w rozumieniu analizowanego przepisu nie można z pewnością uznać okoliczności, iż został on powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego przez Prezydenta RP na wniosek KRS uformowanej zgodnie z przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2018, poz. 3). Należy wskazać, że w obowiązującym porządku prawnym jest to od wielu już lat jedyny istniejący tryb powoływania sędziów. Nie sposób więc racjonalnie z samego faktu, że do powołania sędziego doszło w trybie przewidzianym w obowiązujących przepisach wywodzić wątpliwości co do bezstronności sędziego. Treść wniosku w żaden sposób nie odpowiada bowiem na pytanie z jakiego dokładnie powodu taki sędzia miałby nie być bezstronny, tj. na korzyść której ze stron miałby rozstrzygnąć sprawę bez uzasadnionych podstaw merytorycznych czy prawnych, a przecież do tego sprowadza się brak bezstronności.

Należy także wskazać, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 4 marca 2020 r., P 22/19, wyraźnie wskazał, że kwestie ustrojowe odnoszące się do ewentualnej wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. z 2021 r. poz. 269), nie mogą być przedmiotem rozpoznania w ramach wniosku o wyłączenie sędziego złożonego w trybie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. Z powyższego wyroku wynika więc, że wniosek o wyłączenie sędziego, złożony w

oparciu o treść art. 41 § 1 k.p.k., w którym podano w wątpliwość bezstronność sędziego na tej podstawie, że zakwestionowano okoliczności towarzyszące jego powołaniu na stanowisko sędziego, jest niedopuszczalny z mocy ustawy, gdyż w rozważanym zakresie przepis ten jest niezgodny z Konstytucją RP.

Należy przypomnieć, że zgodnie z treścią art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Oznacza to, że orzeczenia te wiążą sądy, w tym Sąd Najwyższy, a także strony, które nie mogą wywodzić skutków prawnych z przepisów, których konstytucyjność została zakwestionowana.

Ta sama uwaga dotyczy powoływanej przez obrońcę uchwały składu połączonych Izb Sądu Najwyższego (Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, w której obrońca doszukuje się wystarczającej podstawy uzasadniającej wyłączenie sędziego od orzekania. Wskazać bowiem należy, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, (opublikowanym w M. P. z 2020 r. poz. 376), kategorycznie stwierdził, że „uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (sygn. akt BSA I 4110 1/20, OSNKW nr 2/2020, poz. 7) jest niezgodna z:

1. art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
2. art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, z późn. zm.),
3. art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, z późn. zm.)”.

Z uwagi na treść wskazanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego, aktualnie ma ona zatem charakter wyłącznie historyczny i dlatego też nie ma żadnych racjonalnych postaw do tego, aby w kwestiach zwłaszcza dotyczących oceny przesłanek z art. 41 § 1 k.p.k., kierować się treścią tego niekonstytucyjnego aktu. Nic w rozstrzyganym przedmiocie nie zmieniają również przytoczone we wniosku liczne europejskie i krajowe orzeczenia, w których wyrażone zostały określone

stanowiska mające wyłącznie znaczenie w sprawach na tle których zostały wydane. Orzeczenia te nie mają natomiast charakteru źródeł prawa powszechnie obowiązującego, których zamknięty katalog został sformułowany w art. 87 Konstytucji.

Te dwie powołane wyżej okoliczności z powodów konstytucyjnych nie mogły być więc w ogóle przedmiotem merytorycznych rozważań w niniejszej sprawie.

Nie ma przy tym znaczenia fakt odwoływania się do kwestii określonej treści zarzutów postawionych w kasacji. Jeżeli skarżący decyduje się na powoływanie zarzutów kasacyjnych z naruszeniem regulacji o charakterze konstytucyjnym, co wynika choćby z przywołanych wyżej orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, nie może oczekiwać, że takie postępowanie będzie miało wpływ na obsadę sądu w jakimkolwiek zakresie. Zwrócić przy tym należy uwagę na fakt, że pozycja ustrojowa sędziego sądu powszechnego oraz sędziego Sądu Najwyższego jest inna, co również prowadzi do konkluzji o nieadekwatności zastosowania art. 41 § 1 k.p.k. w realiach sprawy

Z tych względów, uznając wniosek za konstytucyjnie niedopuszczalny, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[J.J.]

[a.ł.]